

Жалшадай ханалаа нэгэдэлгын уласхоорондын үдэр — МАЙН 1 МАНДАХА БОЛТОГОЙ!

БУХЫ ОРОНУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭЛГЫН

42-бхи жэлээ гарана.

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Сөвэдэй, Министруудэй Сөвэдэй оргач

№ 102 (10779)

1965 оной майн 1, суббото

Сэн 2 мүнгэн

НАМИЛЗНА ДЭЛХЭЙ ДҮҮРЭН МАЙН ТУГУУД!

Майн Нэгэн — ажалша арад түмэнэй жайхалтай найндэр эрэг! Хайшаанье харгача — Улаан тугууд, уржа дэгүүнүүд, портрет, плакадууд! «Найндэрөө, найндэрөө!» — гэһэн үгэнүүд жагсаалаа гарагшадай колононууд соогуур, томо хотодонье, холын малшадай гүүрэдэнье сууряатан соностонол. Ингэжэ Майн Нэгэний найндэр — ажалшадай ханалаа нэгэдэлгын уласхоорондын үдэр, бухы оронуудай худалмэришэдэй бата нэгэдэлэй аха дүүгэй холбоо барисаанай үдэр түб дэлхэй дээрэ, тэрэ тоодо Буряад орондой мандайнар эрбэд.

Хэтэдэ мухэ революционхо хүргэал — марксизм-ленинизмын туг дор жагсаан уласхоорондын худалмэришэн анги, дэлхэйн социализм (байгуулалта жэлнэжэ жэлдэ шана шөнө илалтануудые туйлажа, түүхын хужалтад улам бүри хүсэтайгөөр нүөөлжэ байна. Бата нэгэдэлэй нягта жагсаалтай, нугаршагүй зоригтой байһан ба сагтаа ажалша зон хэзэдэнье илгалшагүй, гэсгэн гаралта эрээдүй тэниэ бата найрамтагвар дайшахадан, тэрэгдэ хэнье һаад тойбо хэжэ шадхагүй. Пролетарска интерна-

циональн гол ёһонууде баримталан, худалмэришэн анги, түүхын түүрүүдэ социализм ороонд эконо-мическа, политическа, соёл культурын талаар холбоо барисаала улам үргэхэнэ, улам бэхжүүлнэ. Манай Улаан-Удын предпрятинуудай тэмдэгтэй машина, станогүүдэй Сүлөөтэ авал — Кубада гү, али Америкын империализмда хатуу шанга сохиото үргэжэ байһан Вьетнамай Демократическа Республикада эльгэгэдэдэг унар энэгдэ зайлашагүй гэрнэ мүн бодоно.

Пролетарска интернационализмын туг дор жагсаан ажалша түмэнэй бата нэгэдэлэй, нягта жагсаалые улам бэхжүүлхын тулада, зол жаргалта байдал һалбаруулан мандуулхын тулада нэн түрүүн эсэһэ сусалшагүйгөөр ажаллаха, марксизм-ленинскэ теори шууд сэхээр баримталха шуухала байһанын мэлэжэ, Унар иймэһэ Буряад оронойнай ажалшадай майн урда тэмдэг социализм мурьсөөндэ шэнэ амжалта туйлаһан тухайгаа түрэл партидаа. Эхэ орондоо мунөөдэр баяр баясалантайгаар эийхэнэ. Республикынмай промышленность дүрбэ харыгаа түсэб болзоһоонь

үрид дүүргэе хүдөө ажарын хүдэлмэришлэхэд КПСС-эй ЦК-тай маргын Планумэй һүүлээр шэнэ, бардастай алхам хэзээр зоригжонхой. Тийгэһиньегүй яхаб! Шударгы шанга ажалтай Эхэ орондойнай һалбаран мандаха, бухы оронуудай пролетаринарай зэргэ-нүүдэ ингаар жагсааха, бухы дэлхэй дээрэ эб найрамдал бэхжүүлхэ, хархис этгээдүүдэй энэгүүритэ муухай аашануудые талдлуулха хэрэгтэ туйа нэмэри бөлөг дэ гэжэ Мухар-Шабарай аймагай «Забайкалец» колхозой түрүү механизаторнууд Валерий Титов, Кузьма Иванов, 100 хонин бүриһөө 110 хурьга абанаа Эдын «Коммунизм» колхозой гашуун Цынга Гомбоев мэтэ бухы арад зэмнай бүгэдөөрөн мэдүүлнэ.

Интернациональн уялгала дүүргэн, нэгэн адлы һанал хүсэлтэй байһанаа мэдүүлэн, бумбэрэг дэлхэйн хэдэн зууагад миллион хүнүүд Зүүн-Урда Азида Америкын империализмын гаргажа байгаа дээрмэшэн ёһоной аашануудые эрид шууд буруушаагаад, эзэрхэ түрмэхэй ябуулгала зары болуудат гэһэн эрлэтэ табила. Манайше республикын ажалшадай Майн Нэгэний найндэрэ тэмдэг-

лэжэ байхадаа, «Вьетнамай ойро бу хүрэгтэй!», «Вьетнам аралтай билэ хамтадабди!» гэжэ интернациональн уялгала хэзэдэнье дүүргэхээр бэлэн байһанаа мэдүүлнэ. Олон тоото митинг, суглаанууд дээрэ нимэ хүсэл зоригтой байһанаа мэдүүлха зуураа, Буряад орондойнай худалмэришэд, таряашад, интеллигенци халаа өһөд өһөдлөгөө уялга улам найнаар дүүргэхэдди, ажал худалмэришэд шэнэ амжалта туйлахаби гэжэ тагаргалдаа.

Бухы дэлхэйн худалмэришэн ангиһи уг зорилго яруучи найхан, тодо һонор. Коммунизм болон худалмэришэнэй партинуудай хүтэлбэри дор жагсаан, марксизм-ленинизмын бугадые илгалша хүр-гээдэ дайшаа замдаа ажалша хүнүүдэй уласхоорондын аха дүүгэй холбоо барисаан үдэрһөө үдэртэ үргэдэн бэхжэнэл.

Ажалшадай ханалаа нэгэдэлгын уласхоорондын үдэр — бухы оронуудай худалмэришэдэй бата нэгэдэлэй аха дүүгэй холбоо барисаанай үдэр — Майн 1 мандаха болтогой!

АЛДАРТА МАЙДА АЖАЛАЙ БЭЛЭГҮҮД

Ехэшье, тарганшье мяхан

Илаһагаа мунөөдэр совхозойнгоо гахайладые үнэн зүрхэлтөө магтахы, габыһагай ажалайн туде талдэ сэдхэлэй халуун баяр хүртэхэ хуваан тубоно. Жэлэй түрүүшын кварталда совхоз бухыдөө 1757 центнер гахайн мяха гурьда худалдажа, түсэбөө үлүүлэн дүүргэһэн юм. Хоёрдохи кварталда үшөө 3200 центнер мяха тушаахын тула мунөө 4 мянга гаран гахай шадан таргалуулагдажа байһаг. Ажалша бэрхэ гахайшан Данил Буряновай хутагтаридат энэ фермынхид үнэгэрнэ апрель сөө шахамал гахай бүхэнэй шигүүр сүүдхын 370 грамммаар нэмэгдэ.

Төрөшөөн гахайшад Лидия Васильевна, Анна Савельевна Ое-корбинатай жэлэй эхнһээ хойшо эхэ гахайнуудыа нэгэ дахин гурвуулжэ, хамта 150 гэхэ гү, али эхэ гахай бүриһөө найман поршохы абат. Ибондо Лидия Ое-корбина галсаараа 700 поршонхо тулжуулаа һон.

Байгша өндө манай совхозой гахайшад гурьдөө 16 мянгал центнер гахайн гадартай тарган мяха худалдаха зорилгоёо амжалтагайгаар дүүргэхын жабтай.

В. КАРПОВ,
Кабанскын аймагай Шергинскэ совхозой директор.

Саяан уулын хормойдо

Таряалан дэгүүр трактор, машинануудай хүртэйгөөр хүн-хүнэлдэхэнь жэргэмэлэй иргүү дуунтай нилэжэ, жэгтэй гоё ёһотойт хабарай хүгжэм болон ээдлэнэ.

Саяанай совхозой механизаторнууд Тунханойнгоо аймаг соо эгээн гурүүлэн, хабарай тарилагада ороо. Трактористнууд Цырен Сымбылов, Намса-рай Хальханов, Доржо Анхараев гэшэд хамтаһаа гурүүн агрегатуудыа таряан дээрэ гаргаад, горох, оббосой хонисо таряа эхийбэ. Энэиниһе аундаа сабыажа, үнэгдэ ногоон гэжээл болон эдоуаха, зары.

маарнь силос дараха юм. Мунөө түрүүшын 200 га тинмэ ургамал тарягдаад байна.

Совхозой отделенинуудтэ түрүүшын үдэрһөө тарилашадай дунда социализм мурьсөөн үргэ-нөөр дэлгэрээ. Энэ мурьсөөнэй түрүүшын дүн Майн Нэгэндэ гаргагдаханэ. Тингэжэ табан үдэр соо эгээн эхэ бүгээсэ туйлаһан агрегатад улаан тугхан барюулагдажа, 5 тухэриг мүн-гэн шан үгтэхэ.

Эдэний хэниһе плажа, майн найндэрэй магтаал шанда хүртэһи ааб?

И. ЕЛАЕВ.

Борьёо талынхид хэр бэ?

Энэ жэлдэ совхозойнай хонисход һайн үрэ дүн туйлаба. Мунөө бүхыдөө 19,7 мянган хурьга абат гэхэ гү, али зүүн эхэ хонин бүриһөө 81 хурьга тулжүүлээ. Апрель, май соо үшөө хэдэн мянган хонин хурьгалха юм. Иал наашыншы нимэ һайн үрэ дүн туйлагдаггүй.

Зарим эрхим түрүү хонисходнай бүриһе сэхэ амжалта-тай. Залуу хонисон Борис Гомбожанов, сугтаа худалдэг үүхэд Цырен-Думла Мункуева, Мария Гомбожанова гэшэдтай хамта 630 эхэ хониндоо хамта

743 гэхэ гү, али зүүн эхэ хонин бүриһөө дунда зэргээр 115 хурьга тулжүүлжэ шадаа.

Дүршэлтэй бэрхэ хонисход Даша-Цырен Дуринов, Арсентий Кошнев, Бага Буянтуев, Буда Цыренов, Лодой Цыренов болон бусад аунһаа 105—102 хурьга абанһаа.

Эдэ түрүүшүүлэйнгэ ажалай толотомо амжаалтаар омогорхон байнаби.

Г. ОДОВЕВ,
Эдын аймагай Борьёгон совхозой худалмэришэдэй комитетэй түрүүлэгшэ.

НАЙНДЭРЭН АМАРШАЛГА

СССР-эй оборонын министр, Советскэ Союзай Маршал Р. Я. Малиновский ажалшадай ханалаа нэгэдэлгын уласхоорондын үдэр, бухы оронуудай худалмэришэдэй бата нэгэдэлэй, аха дүүгэй холбоо барисаанай үдэрөөр дашарамдуулан, Совет Армины, Далайн-Сэрэгэй Флотой солдат болон матросуудые, сержант, старшинауудые, офицернууд, генералууд болон адмиралуудые амаршалба.

Майн 1-нэй найндэрэе тэмдэглэн, Эхэ оронойнгоо инислэдэ — Москвада, Союзна республиканыуудай инислэдэ хотонуудта, герой-городуудта артиллерийскэ буудалгануудар салтот үгэхэе оборонын министр захирба.

Дашин ДАМБАЕВ

МҮНХЭ МАЙ

Урхы сэгсгэй дэлбэ хөхөн. Урхан шаргал нараар жэргэн. Эрхэн эрбэ Майн Нэгэн — Энхэ Хабарай налган элшин. Хүдэд оронон минин Саяан. Хүшин, сэнган гудмажар абаат Шубуудаар, хүнүүдээр ногоон түбн Шууян, даллан байна гүб? Хүбүүнин, дэлхэй хэды найхамы Хүгжэн шанги. Шагна, гайха!

Мунөөдэр — Мүхэшгүй гэгээн Мүнхэ Ажабайдалай Мүшэн сүлдэтэ иргүү найндэр!

Юрын ажалша ардууд барам Юрьес эхэ жагсаала гаран, Тангарин үгэнэ Эрхэ сүлөө, Тайбан Ажал, Жаргалтай түлөө, Баатар Вьетнам, сугтааби шамтай!

Байлда, тэмсэ! Илахан лабай! Тулгашин мунөө, дуулын намай, —

Тугуудаар намирхан Улаан Талмай!

Мушхаран түрэнн минни шүлэ Мундуу сохилтаной юрөөл боло! Энэ үдэр — Эндүүршгүй сэгэн Энхэ багша Ленинэй Эрдын сурталай нангин найндэр!

ЖЕЛЕЗНОДОРОННО РАЙОН — МАНЛАЙДА

КПСС-эй Улаан-Удын горкомой бюро ажалшадай депутатадудай горьдой Союздэй гүйсэдком социализм мурьсөөнэй 1965 оной түрүүшын кварталд дун согосолон гаргаба. Мурьсөөндэ Железнодорожно районон ажалшад түрүүлжэ гатаад, партинд горкомой, горсоветдэй гүйсэдкомой дамжуулгын Улаан тугта хүртэлэ. Районой бухы предпрятинууд валовой продукци үндэлдэрлэхэ гүрүүшын кварталын түсэб дүүргээ юм.

Демократическа Советскэ Союзай министрствона шихо болоһон тудай
Германиин сү-20 жэлэй оёе хабалдасхын ЦК-тай Президиумдэ СССР-эй Министруудай Түрүүлэгчидын толгойлогч партино-пра-делегаци Германи социализм партия Комитетдэй, Германуудай Союздэй Буда Германуудай Республика

АМАР САЙН, АМГАЛААН ҮГЛӨӨ

Халаанаа тушаала абаад, хэдхэн сагай үнгэрхэлээр харанхы болобо. Бүүдэг баадаг боложо байд гээд, шөб харанхы һуниин тэн хүржэ эрөөл. Хуушарһан «ТТ-54» тракторайнгаа мэдэрэлтэйхэн хүчинөөн, ээлдэ бэшэ ябадада нэгэжэдэлэн Доржын бэс уни бутаржа, ионрой хүрэлэн ямариньб тэмдэг үзэгдэб. Тэрэ тоһынь үзэнгөө трактор-аа байлгаад, наби-наа гаража, савра агаарта дахар дэбараар эбнээһэн, хэды эды гараа нэгээрэд, бэснэгээ хүшэлөөе гаргаба. «Хабарай үдэһэ» газар хахалхада урмагай даа, — гэжэ Доржо ханаба. Юундэб гэхэдэ тракторайн мототр багахань халаагүй, халаанайнгаа эхиндэ хэл-

гэһэн тоһонинь эхээр хороогүй байгаа ха юм. Таруун урагшаа харахадань Оронго шотог-тайн гудамжин гал-нууд гордоһидот яларан харагдаба. Тэдэ галнуудай нэгэндэ минин гэрай галхан яларна ёһотой, тэндэ тэрэ галай эхиндэ минин багахан үхнүүд нойрсоно ёһотой гэжэ ханахадаа, Доржын зооо үхнүүдэнь сэлмэг шоддэ харагдахадат гэбэ. Үшөө саана, багахан гал гансаардангаар яларна. Тэндэ хани нүхэрнэй хониной отарга байрладаг. Доржо Батусев энэ үбэл нүхэр-төө хамта ажаллаа. 100 эхэ хонин бүриһөө 90 гаран хурьга абата ха юм. Тэрэ гал өөрн-хидэл Доржодо үзэгдэ-бэ.

Кабинадаа орожо, тракторта сашань ябуулха гэтэрээ анза-һануудин ямар байгаа юм? гэһэн бодол бии болобо. Доржо трактор-һаа шадмуугаар нүрэн буужа, плугаа той-роо. Харанхы аад харанхы. Бүхы анза-һанын хухараадшы байбал харагдахаар бэшэ. Доржо трактор соогоо дахин орожо, подъяёмнигоороо плу-гаа үргэбэ. Эбдэрлэн-һон гурбадахин анзаһа-нын хүлэххэн гэр-рэлдэ арай шамай ха-рагдаба. Кабина соогоо бэлэн абажа ябанан анзаһаа тэрэгдээдэ һал-гүүлэн табаад, ураг-шаа нэгэ хэды метр абаад байхадаа Дор-жын зоосоһоо түбэг-тэйхэн асуудал гаража захалба. «Үгы даа, эл-дүүрилгэ муутай энэ полиһоо амар ургаса

хожом гарахаб? Миния эбдэрлэн анзаһанын хойнолонгы хэнье хараад орхихо бэлэн, тинбэшье би, минин һэнхэл тингэжэ шада-хгүй гэжэ ханаад, Доржо тэрэгээ хоёрдо-хөө хахалхаа тракто-раа гэдэргэнь залгаа һэн... Зүүн зүгтөө тэнгэри толорон, үүр хираала-жа эхийбэ. Таряална Доржо Батусевай сэд-хэлдэ аятай байһан мэдэрэл түрэнэ, тоһон-дэ дарагдаһан тухэ-рэн улаан шарайн баараар сороохило, хаанаашыбэ бодол-дон эбхэрэн үгэнүүд сээжэ сооһоонь суура-тана; — Амар сайн, арбан гурбадахы таряаша ха-барин, амар сайн аруун үглөө, амар сайн, алдарта Май! **Ц. ШАГИКОВ.**

Хабарай сэлмэг үглөөгүүр. Бэшүүрэй «Дэргинский» совхозой сабшалаан, нуга дэгүүр амидаралта уһан тарана. **Ф. СОРОКИНОЙ** фото.

Найндэрөөр, хүндэтэ нүхэрдүүд!

Энэ эрт үзлөгөөр, нара бүтүү байхад, «Знамя Ленина» колхозой Жаргалантын уулдад, Ашангийн боорид, Улаан хадын убагта, Номоог-Толгойд, Түрэг болон Шалалд хэвч арбаад трактор, үхөө олон саялхан агрегатууд гарба. Апрельн 30-да артель 4500 гектар нийнсээс тариа дүүргэвчээр, энэ Майн Нэгэний Үдэрт хабарайтаа ажал орхөөгүй. Механизаторнууд гөрөөх тариа эхилээ. Тракторнуудай хүрнэгээр танил аяан үглээнэй суурьцад тата лайлэ долоогоно.

— Майнгаа Нэгэний бидэний буралдаа дээрэ хайндэрлэх гэлээбди.— гэж артерийн ахлагша инженер Бадра Очирович Бальжинмаев энэбидэн дугарна. Үглөөнэй бүрүүдэ тэрэнэй шүдэд лэ сайраа. — Хайндэрлэжэ байха сүлөө алга! Сагнай жарууна. Газарайнгаа шингэтай байандаа ороогоо бөөмөлөөлхөхмөнэй. Тугынмай газар хушан шарахан шийнсээс хабар эртээр мансалад шэвжэтэй юм. Тарилгаяа оогонихон бэлдэр соо дүүргээд. Хайндэрлэхэний хаанан оюоготуй. Удахгүй агуу илалтынмай 20 жэлэй алдарт ой хүрээг эрхээн. Тингэбэрын артынгээ тарилгы (тэрэмнэй 7 мянган гектар даа) дүүргэхэдхэ зорилготойбди. Тэрэл түсэбэйнгөө ёһоор энэ мүнөө Майнгаа хайндэрлэжэ ажаллаааа тэмдэглэхэмнэй.

жэлэй түсэбэй тугасхэлэй жэлдэше Мухар-Шэбэрий тарьяалд эхээн хэмжээнэй талмай дээрэ тарилга хэжэ, баян ургаса ургууулаар зоригжон, хабарайнгаа тарилгы үдэртэ үдэртэ улам эршэмтэйгээр ябуулжа байнхай.

Хүдөө ажахы ашаг эхэтэйгээр хужооха талаар тодорхой бата зам заажа үргэнээн. Бүхэй совет аратгаяа нэгэн хамта манай аймгайны ажалнад түрэл парти, правительстводаа гүн зурхайтай гүнагты байсхалын хүргэна. Сэсэр мэргэн партини ЦК-тай февралын Пленумай шийлэхэбэрин хүсэндэн оруулан, үргэн олон тарьяашаднай газары шэвжүүлэхэ эхээн хүсэн болохо үтэжүүлгэ унан хоёртой нүхсөө. Тус нүхсэлэй шан үрэ энэ жэлдэ илангаяа эхээр үзэгдэхэ байхал. Партини ЦК-тай мартын Пленум хүдөө ажахын хүдэлиршидэй үмэнэ хужалтын али тухай үргэн харгы гаргаба гэшөө! Хубил-

захай тата дайлада хайндэрэй баяр мэндые хүргэн амаршалла.

Нарнай гэрэл гэрүүндэй сонхо, малтай байрны шагааринуудай мэдэ дээгүүр ёгтоодон наалана. Энэмай Талин-Булаг гэдэг газар. Энэ «Знамя Ленина» колхозой түрүү хоншоо Дамба Цыбыкович Цыбыкович даадаг ажахын тоосондо орошон хоншоолой бригада оршоог. Лайл ахингаа хойшо тус бригадынхид хонш бүрөө хурга абахын тулоо тэмсэлдэ нэгэше үдэр со буудалхаагүй. Хоншоо Ниллама Аюшев, Чимтеу Цыбыкова, коммунист Василий Пагитов болон бусад артерийнээ хонш хүрээг олошоруудын хойноо ородожо, бээ үгэнээр, үнэн сэхээр ажаллана. Мүнөө тэдээр 100 хонш бүрөө 94 хурга абаад байна. Зундаа хоншоо хэнээлүүлжэ, хэлээн үгдөө хүржэ, абахан уялгаа дүүргэхэ байха.

юм. Тезд гэртэе хууча дурегүй хун. Санаан хайлажа эхилхэдэ, оорынгоо үетэн пенсонер үбэгд Очир, Цыренжап гэгнэдэй найрмай уһа тогтоох хүдэлирнэ эрхилжэ, энэ хабараар артерийн ахалагтай хоншоод Бадмажан Манбодаров, Ширетор Батомункуев гэгнэдэй бригада-нуудай, Бадмажап Цыренгармаевай ударидаг хуу хаалин фермин сабиалан дээр үгэнгөөр. Хамта дээрэ 200 гектар сабиалан уйлагуулаа. Саг болзор соонь ехэхан хэмжээнэй ажал хөгдэ. Харин мүнөө хайндэрлэхэ болхо. Тимэһээд Даша үбэгжөөд хани нүхэлдөө ошохо гэжэ яаража ябана ха юм. Даша Вансевич, урма баяртайгаар хайндэрлэхэмнэй хүсэнөө.

Улаан бүд дээрэ бэнгэдэн урля лозунгууд үйлснүүдые гоёно. Мил бүхэнэй газра Улаан тугууд. Хото хорёон сөбөрлэгдэхэй, гудамжа хамагдахэй. Үйлсэдэ таригдаан залуу-

ноо кино хараха дуратайшууд багтааа хой. Киномеханигууд үдэртөө гавса кино ба удаа харуулаа.

Хүн зоной баян дүгэр байдал, сөд бэйрөл артерийн экономикын илбаранайт хойлоотой. Тимэ бэйшнүүдэй аргагүй. Кингуудай найраар, эзэн ёһоор ажалаа эрш артерийн ажахы хужажа, харин ажахы шайтайгаар ябахад, артерийнхидэй хэвч хайража жама ёһотой бшуу. «Знамя Ленина» колхозой нигтэ олоо доход жэллэ жэлдэ 1964 ондо 1 миллион 300 мянган түрүүн-ао оруулжа, котин жэлэйхнээ 329 түхэригээр үгэн байла.

АЖАЛААР АЛДАРШАН ХАБАР

гагдахагүй түсэб, хүдөө ажахын эдэ хөөлэй зүйлс үндэр сэнгээр худалдан абаха гоён тогтоод колхоз, совхозуудай олоо дохдые эрид эхэхэдэ, арад зоной байдалые хараа байха хайжаруула тон шухала, ехэл хайналтай хэмжээн мүн гэжэ хүн бүхэн байсан, бахархан, Пленумэй шийлэхэбэринүүдэй танилсаал.

Эгээл нимэһээ зоной зориг улам залитайгаар бадаржа, байгша оной баян тарьяанай тулоо тэмсэл аймга соомнай хаа хаанагүй нимэ солгөтөй, нимэ сортоотой! Энэ жэлдэ 64 100 гектар орооһото ургамал тариа, га бүхэнэй 12 центнерһээ бага бэшэ талха тарьяа абаха түсэбтэйгөөр мухар-шэбэрийнд ажаллана.

«Знамя Ленина» колхозой түб болохо Хушуун-Үзүүр тосхон. Наран бүри дээрэ гарашанхай. Хайндэрэйгээр хубсалхан шэг шарайдаа хүхүүн баярай туяа бадаруулан хүнүүдэй нүүрнүүдэе толотууна. Хургуулингаа гоёлой сагаан фаргуттай плати үмдэн басагад, нарилан элюурдэн костюмтай хүбүүд хажуугаарин үгэнрээ. Тэдээр хургуулидаа суглараад, тарьяашадта наада харуулаха полевои стан ошохо зорилготой. Хургуулин бүжэг наада харуулагдаа энэ жэлдэ ехэл урагшатай, урматой даа. Майн Нэгэний урда гэхэнэ хургуулингуудай уран хайнахай самодетельностини харалга боложо, Хушуун-Үзүүрэй найман жэлэй хургуулинхид түрүү хуурида гаража, Хүндэлэй грамота, үнэтэ бэлэг гэгнүүдэе абаа һон.

хан уулангир модоо түрүүшнүүгэ тоһолг набшануудые задалла. Байгалиншэ хайндэрэй шөнөдхэдэ алтанхай.

КПСС-эй ЦК-ын тын Пленумай шийринуудые хүсэлдэн гэн, артерийн гүнагты

АЖАЛ, ЭБ НАЙРАМДАЛ, МАЙ

„ХҮНДЭТЭ АЙЛШАД, ДЭЭШЭЭ НУУГТЫ!“

«Хүдэри, Донгыдаа нотагтайлби гэе! Хүхын донгодохонь гоёхон байн даа. Хүсэлтэй хайратайхан шамалантайгаа юу Хөөрөлсөжэ зүүдэлнэм гоё байн даа.» (Монгол аралдай дуун).

Тэрэ гэгнэһээ хойшо энде кукуруулаа—«ардани шог» гэшыне гайхамшаг хайнаар ургуулжа шаладаг болоо юм.

Манай ажахы хүршэ буудад Монгол аха дүү оройнгоо ажахынуудтай харилсаа холбоотой болоһон хани барисаан, харилсаа холбоомнай жэл эрхэ бури улам бэхлэжэ, булал мэтэ хатуужажа байдаг.

Бүлгэмэйхид монгол аха дүүнэртэ айлшалад. Би үнгэрһэн жэлдэ Юрөөгэй сангай ажахыгаар ябажа эрээб. Бидэниие эхэ хайнаар угтана. Ажахын хүтэбэрилгэсхэдтэй, ажалтай түрүүшүүдтэй уулзажа хөөрлөөбди. Монгол арал улас аха дүү совет ардадй туһаламжаар али бүхы ажал хэрэг дээрээ эхэхэн ажалта туйлаа. Хэтын хэтдэ тогтоогдон залиршагүй хани барисаан, харилсаа холбоомнай улам бүри бэхлэжэ байха гэжэ үшөө дахин этгэгдэн байнабди.

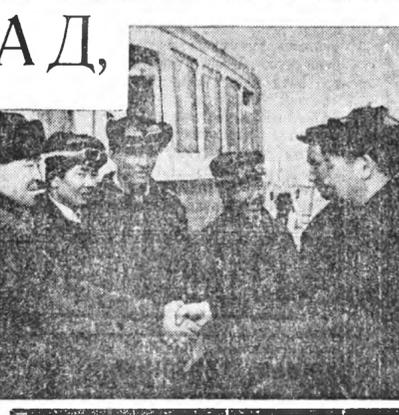
Бидээр илангаяа Сөлэнгийн аймагай Юрөөгэй сангай ажахытай барилсаатой болоһон зомди. Үзэсхэлдэ гоё хайхан Сүхэ голтой эрхэе зүбиан, саашаа Юрөө голтой үргэн эхэ тала дайлада энэ ажахы оршоог юм. Сангай тус ажахы гол түлэб мяха, орооно абадаг. 30 мянган хонитой, хэдэн мянгад өбөртэ боо малтай энэ ажахы жэл соо 120 мянган центнер орооһо тариа, мянган центнер мяха, горитойхон хэмжээнэй ношо, һу, тобо гүрнээ тушаалад. Ажахын түб болохо Табия гэжэ һуурин Юрөө голтой эрвэдэ оршоог. Урдаһы энэ нотагта энде тэндэ ганса нэгэ һөм гэрүүдтэй байдалы би хангашад. Харин мүнөө элдэнэ томо томо сагаан шүүдэн гонүүд баригданхай. Хүүгэдэй байра, найман жэлэй хургуули, магазинуд, сайлалын газар, Сөблөй ордон, библиотекшые бии.

Монгол аха дүүнэрнай мүн лэ манайдаа эржэ, түрүү дүй зүшлэйтэй танилсажа, халан абадаг.

Жэшэнь, нёндондо энэ ажахын ахалагша дарга Ням-Жаргал совханы түб болохо Табия гэжэ һуурин Юрөө голтой эрвэдэ оршоог. Урдаһы энэ нотагта энде тэндэ ганса нэгэ һөм гэрүүдтэй байдалы би хангашад. Харин мүнөө элдэнэ томо томо сагаан шүүдэн гонүүд баригданхай. Хүүгэдэй байра, найман жэлэй хургуули, магазинуд, сайлалын газар, Сөблөй ордон, библиотекшые бии.

Жэшэнь, нёндондо энэ ажахын ахалагша дарга Ням-Жаргал совханы түб болохо Табия гэжэ һуурин Юрөө голтой эрвэдэ оршоог. Урдаһы энэ нотагта энде тэндэ ганса нэгэ һөм гэрүүдтэй байдалы би хангашад. Харин мүнөө элдэнэ томо томо сагаан шүүдэн гонүүд баригданхай. Хүүгэдэй байра, найман жэлэй хургуули, магазинуд, сайлалын газар, Сөблөй ордон, библиотекшые бии.

ТУРУУШЫН ДОХЁ БОЛООН МАЁВКО

Хайндэрэй айлшажа эрээд, хүн зоной хүхөө сэдхэл бодолидо абтаад байхадан, үнгэрһэн саг тухай олон юомон ханаандаа ороодихон. Манай Буряад орондо урдаһы үнгэрэгдэдэг, манай түрүүшын үдэрүүд тухай бодонобди. Нимэ маёвкын мур мубахэдэ энэ зуун жэлэй эхин руу манни абашана. Тэрэ үедэ Забайкалийн үргэн тала ноирхоо һориха, худалмэришдэй түрүүшын кружогууд бии болохо эхилһэн байгаа. Энээн тухай Е. Ярославский нигэжэ бошээ һэн:

«...Манайда гурбан кружок бии һэн, нууса библиотекэтэй һэмди, урйалай хуудануудые хэлбэлэ тухай бодожилго һэмди. Олон ондоо депонуудта ошоһон бөөрээ, худалмэришэд депу бүхэндэ өөһдынгоо гуламта байгуулла эхилээ агша. Ингэжэ Хёлоо, Дээдэ-Удэ, Оловляна, Борая гэдэг түмэр замтай станцинуудта кружогууд бии болоһон түүхэтэй...»

Дээдэ-Удэдэ 1904 оной хабар түрүүшын маёвконуудай нэгэн болоо һэн ха. Түмэр зам транспортын слесарь И. Г. Шульц, тэкарь А. А. Гордеев гэдэгүүд социал-демократическэ бүлгэе ударидаад байһан. Эдээнэй хүтэбэри дор тэ маёвко болоһон юм. Энэ маёвкода хабаадагшад нуусаар ой со ороод, өөһдын, пролетаридад хайндэрлэе бүрин эрхэтэйгээр тэмдэгдэдэг болотороо тэмсэлээ үргэлжэлүүлжэ гэгэн тангарин бөө бөөдээ үгэн байгаа. Тэрэ үедэ Мысовскдэ, Троицковскда тиниэ маёвконууд болоһон. Мысовскдэ 1903 ондо социал-демократическэ бүлэг байгуулагданһа.

Үнгэрһэн сагай түүхэ эрхэн харахад, Дээдэ-Удэдэ Мысовскдэ, Троицковскда тэрэ үедэ болоһон түрүүшын маёвконууд эхэ үүрэг дүүргэһэн гэжэ мүнөөдэр тэмдэгдэхэ эрхэтэйбди. Юуб гэхэдэ тэрэ үедэ буряад ялантаһы ноирхоонь һорюулжа, политическэ эрхэ сүлөө, социализмын тулоо хамтаараа тэмсэхэ үзэл болон идэхая эхилһээрэ, түрүүшын дохёо болоһоор эдэ маёвконууд эхэ удха шартай гэжэ ойлгонобди.

АЖАЛША ЗОНОЙ ҮАНАЛ НЭ

Бүмбэрэг дэлхэйн бүхы түбинүүдээр боложо байһан үйлэ хэрэгүүдэй хурдан түргэнээр хүржээ байһан үе сагта Советскэ Союзай гаднын болон дотоодын политикын асуудалнуудые гүнзэгээр мэдэхэ гэжээ совет хүн бүхэнэй уялга мүн. Манай парти энээн тушаа үдэр бүрүн анхарал хандуулжа байгад гэшээ. Коммунистнуудтай, партинибэшэ эдэбхитэдтэй жэл бүри үнэгэрэгдэдэг политическэ тулалсаа энээнэй сэхэ гэшэ болоно.

Социалис оронуд мүнөө империализмын мүлжэлгэ дор байһан арадуудта олон нэгэн туһаламжа, дэмжэлгэ хүргэжэ байдаг. Советскэ Союз, мүн бусад социалис оронуд Азини, Африкын, Латин Америкийн олон оронудай арадуудтай ханалаа нэгдэнгэй байхалда гадна, тэдэнгэй экономическэ, культурна харилсаа холбоо үргэнээр байгууланхай.

Энэ халаа совет хүнүүдэе пролетарскэ интернационализмын үзэл бодолоо хүмүүжүүлгэдэ горитойхон түһа нэмэри боложо үгэхэ байна.

Совет хүнүүд хүн тэнэй эрээдэй — коммунист орлоные мүн дэлхэйн ажалша зоной нэгэн уулгана байһан байһандаа омогоһон мэрээ хүн бүхэн, тэрэ биднээр — Химийн эрхэ ажалшад, бүтээлтэйгээр, шаран хайртай хуудалжа Энэ оройнгоо эс шаладые арьбадыг эс шаладые арьбадыг орооднобди. Нэитэнэ нүүдэй худалмэришдэй тэмсэлдэ болоһон тухай ханалаа нэгдэнгэй ханала ойтгохоһоо тэмдэгдэ бодото түһа байһандаа хайрагдана.

Россида түрүүшынхэ Октэбрийн революцини эхилхэдэ, Европын, Азини, Америкийн оронудай худалмэришэн анги, ажалша тарьяашад энэ хубисхалые мүлжэгдэхэ агнууудай хамтын хэрэг дээрэ тоолон, хамта хүсээрэе туһалхые оролдон байгаа. Һүүлээрнэ Совет засагыг хангахаа нэгдэлгэтэй ачтангуудай эхээрхэ түрмхэй довтолго хэлхэнь, бүмбэрэг түбин алишые зүгтэ «Совет Россида гараа бу хуртгүй!» гэгэн ажалшан зоной хүр хүсээ үгэ дэлхэе доһолгожо байгаа бэйлэй.

Совет хүнүүдэй национальнэ шийжэ ниммэл дас. Бидээр дашые дэлхэйн хүршэнэй, коммунист орлоны, мүн национальнэ гэгэйн худалмэришдэй асуудалнуудые гүнзэгээр шудалжа, аха дүүнэ хани ёһонгоо халамжа хүргэжэ байлабди.

Мүнөөнэймай үе саг ондоо гүрнүүдтэ эльбэгдэхэр бэлэн болгогдон ябгалаатай продукция манай заводой хашаа соо харахат. Субтропикын халуун оронудта, мүн бусад хосын орон нотагуудта эльбэгдэхэ продукция эльбэгдэхэ бэлэн бошэ. Тусхай технологи, эхэ температурда таараха шэрэ гэхэ мэтэ хэрэгтэй болодог.

Совет Россида тэрэ үедэ Мысовскдэ, Троицковскда тиниэ маёвконууд болоһон. Мысовскдэ 1903 ондо социал-демократическэ бүлэг байгуулагданһа.

Advertisement for a mechanical workshop. Text: «Хабарай тарилгада туһалхаа аха дүү Монгол орон ошохоёо байһан механизаторнууд Базаржап Бадмаев, Гармацырен Булав, Дмитрий Тайшихин, Владимир Дараев гэгшэдые совхозой худалмэришдэй комитетэй түрүүлгэжэ В. Н. Бимбаев, совхозой ВЛКСМ-эй комитетэй секретарь Ц. Д. Битухеев хоёр хэргы замданы мөрдүүлхалэ эржэ байна (дээхэй зураг).»

Advertisement for a factory. Text: «Аха дүү социалис оронудта, ондо ондоо гүрнүүдтэ эльбэгдэхэр бэлэн болгогдон ябгалаатай продукция манай заводой хашаа соо харахат. Субтропикын халуун оронудта, мүн бусад хосын орон нотагуудта эльбэгдэхэ продукция эльбэгдэхэ бэлэн бошэ. Тусхай технологи, эхэ температурда таараха шэрэ гэхэ мэтэ хэрэгтэй болодог. Заводоймай хүдэлмэришд өөһдынгэй интернациональнэ хариоосалга, уялгааа бодотлоор дүүргэнэ гэжэ хэлэлтэй. Эхэ оройнгоо баялг, хүсэ шаладые арьбадан хужооһа, бэхлүүхэлэ хэрэгтэ хүсэ шаладыа зориулан аялалхатаа хамта, ондоо гүрнүүдтэ захил дүүргэжэ, тэдэндэ хэрэгтэй продукция бүтээжэ эльбэгдэхэ.»

Advertisement for a factory. Text: «Улаан-үдэ-Гавана» дэлмэришэд Куба, Болгария, Чехословакия, Румыни, Монголой Ардадй Республика, Индонези, Гана, Арабуудай Нэгдэмэлт Республика болон бусад оронудта эльбэгдэхэ продукция бүтээжэ хоёрдох кварталтай түсэбэе болзорхоонь нараар уридшалан дүүргэбэ. Хольшыне наа, манай зүрхэндэ дүгэ болоһон Кубын захил болзорхоонь холо урид дүүргэгдэд, Гавана эльбэгдэд. Энээндэ бүхы коллективнай баясана, омогорхой.»

Advertisement for a factory. Text: «Бидээр аха дүү... Гансахан манай «Улаан Оройнго» колхозой хозые абаад үзүүбэл, һүүдэл соо арбаад гүрнүүдтэй хүршэрээ. Тэдэнэрэй тэсдэ Чехословакия, Румыни, Монголой Ардадй Республика, Индонези, Гана, Арабуудай Нэгдэмэлт Республика болон бусад оронудта эльбэгдэхэ продукция бүтээжэ хоёрдох кварталтай түсэбэе болзорхоонь нараар уридшалан дүүргэбэ. Хольшыне наа, манай зүрхэндэ дүгэ болоһон Кубын захил болзорхоонь холо урид дүүргэгдэд, Гавана эльбэгдэд. Энээндэ бүхы коллективнай баясана, омогорхой.»

